

- Gaevskaya, N.S., 1969. The role of higher aquatic plants in the nutrition of the animals of fresh-water basins. National Lending Library for Science and Technology. Vol. I, II en III.
- Galewski, K., 1971. A study on morphobiotic adaptations of European species of the Dytiscidae (Coleoptera). Pol. Pismo Ent., XLI (3): 487-702.
- Giani, N. en H. Laville, 1973. Cycle biologique et production de *Sialis lutaria* L. (Megaloptera) dans le lac de Port-Bielh. (Pyrénées Centrales). Annls. Limnol., 9: 45-61.
- Griffiths, D., 1973. The food of animals in an acid moorland pond. J. Anim. Ecol., 42: 285-293.
- Higler, L.W.G., 1967. De makrofauna van enige wateren op Walcheren. R.I.N. rapport.
- , 1971 De makrofauna van drie watertypen in het C.R.M. reservaat Broekhuizerbroek (L.). R.I.N. rapport. 7 pp.
- Jackson, D.J., 1973. The influence of flight capacity on the distribution of aquatic Coleoptera in Five and Kinross-Shire. Entomologist's Gaz., 24(3): 247-294.
- Janssen, A.W. en E.F. de Vogel, 1965. Zoetwatermollusken van Nederland. Uitg. N.J.N. Amsterdam. 160 pp.
- Jordan, H.H.C., 1952. Wasserläufer. Die Neue Brehm-Bücherei. 32 pp.
- Landin, J., 1976. Seasonal patterns in abundance of waterbeetles belonging to the Hydrophiloida (Coleoptera). Freshwat. Biol., 6: 89-108.
- Lange, L. de en L.C.J. van Zon, 1977. Beoordeling van de waterkwaliteit op basis van het makrofytbestand. In: Biologische Waterbeoordeling. Uitg. TNO, Delft. 250 pp.
- Melick, H. van en H.J. During, 1976. Enkele notities over de mosvegetatie van een oude kleigroeve te Venlo. Natuurhist. Maandbl., 65(10): 166-173.
- Nieser, N., 1968. De Nederlandse water- en oppervlaktewantsen. Wet. Meded. K.N.N.V., 77. 56 pp.
- Schoonen, J.M.C.P., 1976. Het natuurgebied de Onderste en Bovenste Molen botanisch gezien. Natuurhist. Maandbl., 65(10): 157-165.
- Seeger, W., 1971. Die Biotopwahl bei Halipliden, zugleich ein Beitrag zum Problem der syntopischen (sympatrischen s. str.) Arten (Halipilidae; Coleoptera). Arch. Hydrobiol., 69: 155-199.
- Soszka, G.J., 1975. The invertebrates on submerged macrophytes in three Masurian lakes. Ecol. pol., 23(3): 371-391.
- Sutton, M.F., 1951. On the food, feeding mechanism and alimentary canal of Corixidae. Proc. Zool. Soc. London, 121: 456-499.

BOEKBESPREKING

De natuur bij dag en bij nacht
door Richard Adams en Max Hooper
vertaald door Dr. A.C.A. Sevenster-Bol
illustraties David Goddard en Stephen Lee
uitgave Het Spectrum Utrecht/Antwerpen
prijs f 22,50.

Al weer enige tijd ligt er in de boekwinkel een smaakvol uitgegeven boekje. Je zou gewoon het afgebeelde stukje natuur in willen stappen. Je ruikt de bloemen, je hoort de vogels. Toch zijn het ook zoekplaatjes en vooral de namen en de nummering op een vereenvoudigde afbeelding op de vorige bladzijde werken remmend en zijn lastig.

De naam zegt het al, in het boekje worden verschillende milieu's bekeken, zowel overdag als 's nachts. Bijvoorbeeld de weide bij dag en de weide bij nacht, met een over twee bladzijden lopende illustratie, die zeer de moeite waard is.

Tussen de hoofdstukjes over een bepaald milieu worden steeds andere onderwerpen met duidelijke illustraties behandeld, zoals vochtigheid, het weer, vogelzang en -nesten, spinnen en -webben, of wolkenformaties.

Het werk is geen planten- noch een dierenboekje, maar het zou beschouwd kunnen worden als een wandeling door de natuur, waar we veel kunnen ontdekken, de zo duidelijke samenhang tussen de lucht, licht, bodem en alles wat er in en op leeft.

Vele vragen worden beantwoord: het waarom van lichtgevende dieren en het hoe van een spinneweb.

Een leuk boek, ook om te vertellen over alles wat je na het lezen te weten bent gekomen.

Twee milieu's mis ik (de beek bij avond en het meer bij dag); jammer ook dat het niet altijd duidelijk te zien is welk milieu er bedoeld wordt; bovendien zijn sommige vogels niet te herkennen. Wie ziet het verschil tussen een groenling, gramus, geelgors en een putter?

Of is dit vrijheid voor de illustrator?

"Dit boek gaat over een paradox- dag en nacht. Ze bestaan niet echt, we kunnen ze veranderen, of zelfs van de een de ander maken als we willen. En tegelijk zijn ze de sterkste macht, die de aarde en de ritmiek van ons leven bepaalt en beheerst." aldus Richard Adams.

Hans Nieuwenhuis

Bomen

door Ingrid Selberg

vertaald door Ruud Rook

uitgave Het Spectrum Utrecht/Antwerpen

prijs f 12,50

Als een kind de eerste stappen op het pad van bewust natuurbelieven gezet heeft en er iets meer aan wil gaan doen, dan kan een boek hierbij misschien helpen.

Een eerste vereiste is wel dat het boek aanspreekbaar is, dat het verduidelijkt en stimuleert.

In de serie "Op zoek in de natuur" is het boek "Bomen" een goed voorbeeld: veel tekeningen en duidelijke uitleg.

De ontwikkeling van een boom wordt door middel van de esdoorn verduidelijkt. Bladeren worden bekeken, de verschillen tussen elkaar en wat er voor leuks met een blad gedaan kan worden. Zoals afdrukken maken van gips, bladeren drogen en bladskeletten maken en jaarringen tellen.

Het kenmerk van de boom in de winter kunnen de knoppen zijn. Op ware grootte zijn de twijgen getekend, gevolgd door de silhouetten. Hiermee is een leuk spel te doen met elkaar: door middel van silhouetten de bomen herkennen en lukt het niet, dan door middel van twijgen en of schors. Met behulp van dit boek een leuk spel.

De begrippen vrucht en zaad zijn niet altijd even gemakkelijk. Het hoofdstuk geeft vele voorbeelden.

Veel variatie is er in het boek; hoe moet je je eigen boompje kweken en hoe het in het groot gebeurt: bosbouw.

In korte hoofdstukken wordt veel verteld en door middel van tekeningen getoond.

Tot slot afbeeldingen en een korte beschrijving van ongeveer vijftig bomen met bloem en vrucht. Jammer dat het wintersilhouet niet is gegeven.

Een fijn boek om in de natuur op zoek te gaan.

Hans Nieuwenhuis

Eten uit eigen tuin

door George Seddon en Helena Radecka

vertaling en bewerking Margriet Dujardin en Jonneke Krans

adviezen Jo Cuypers en Wina Born

Uitgave Het Spectrum Utrecht/Antwerpen

Prijs f 39,50

De titel zegt het al: een zeer appetijtelijk boek, foto's om in te bijten en tekeningen om je vingers bij af te likken.

Het boek is in tweeën gedeeld (a) groente en fruit kweken, (b) groente en fruit bereiden.

De indeling van de tuin wordt door middel van een perspectief tekening verduidelijkt, alleen dan voor degenen die zo'n tuin bezitten. Jammer dat er niet meer mogelijkheden worden gegeven.

Op een leuke manier wordt de wisselbouw die we toe kunnen passen, voorgesteld.

Uitgebreid gaat men in op het klimaat met neerslag en temperatuur, grondsoorten, bemesting (ook compost wordt gelukkig genoemd) en gereedschap. Het kweken onder glas met tekeningen van bak en kas (en zelfs van een antieke stolp) biedt de kweker veel duidelijkheid.

De groenten worden verdeeld in groepen o.a. bladgroenten, stengels en scheuten, vruchtgroenten, wortels en knollen.

Ieder gewas krijgt veel aandacht. Zelfs is er een hoofdstuk over kruiden. Het fruit komt er naar mijn smaak een beetje bekaaid af. Het geheel wordt nog smakelijker door de bijgevoegde recepten.

Hans Nieuwenhuis

DIEREN DICHTERBIJ 8

de Stekelbaars

door Maarten 't Hart

illustraties van Minnie Dronkers

uitgave: het Spectrum BV, 112 pagina's, f 19,90

Een leuk, leerzaam en informatief boekje over de stekelbaars.

Veel informatie over huisvesting en voer (praktische aanwijzingen hoe zelf stekelbaarsen te houden), en over verspreiding en systematiek.

Maarten 't Hart bespreekt de levenscyclus aan de hand van de verschillende fasen in het leven van dit visje, zoals de trekfase, de nestbouwfase, de seksuele fase, de broedzorgfase.

Hij beschrijft daarbij allerlei gedragingen van het stekelbaarsmannetje en -vrouwtje, waarbij de duidelijke illustraties van Minnie Dronkers een lust voor het oog zijn.

Puttend uit eigen en ander onderzoek, geeft Maarten 't Hart een inzicht hoe er in de ethologie gewerkt wordt, en hoe bepaalde vragen omtrent het gedrag van een dier experimenteel opgelost kunnen worden. Opvallend hierbij is dat Maarten 't Hart de stekelbaars volkomen in z'n waarde laat zonder het te degraderen tot "onderzoeksdier".

Katrien de Vos